

Grażyna Bielecka

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. B. Markiewicza w Jarosławiugrazyna.bielecka@pwste.edu.pl <https://orcid.org/0000-0002-6570-6560>**Iwona Dudzik**

Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna
im. ks. B. Markiewicza w Jarosławiuiwona.dudzik@pwste.edu.pl <https://orcid.org/0000-0001-6434-9699>DOI: <https://doi.org/10.52934/eto.137>

Nauczanie zdalne w przedszkolu podczas pandemii COVID-19 w opiniach rodziców

Remote teaching in kindergarten in parents' opinions during COVID pandemic 19

Abstrakt: W artykule autorki zajęły się problematyką nauczania zdalnego w przedszkolu w opinii rodziców, podczas pandemii COVID-19. W przeprowadzonej ankiecie rodzice mieli możliwość wyrażenia opinii na temat zdalnego nauczania, odbywającego się w związku z zamknięciem placówki z powodu epidemii oraz przekazania informacji o problemach, jakie pojawiały się w trakcie nauczania zdalnego.

Słowa kluczowe: nauczanie zdalne, przedszkole, dzieci, opinia rodziców, pandemia

Abstract: In this article, the authors addressed the issue of distance learning in kindergarten as perceived by parents, during the COVID-19 pandemic. In a questionnaire, parents were given the opportunity to express their opinion on the remote learning taking place due to the closure of the facility due to the

epidemic and to provide information on the problems that occurred during the remote learning.

Keywords: remote teaching, preschool, children, parent opinion, pandemic

Wprowadzenie

„Przedszkole to mój drugi dom – tak brzmią słowa hymnu jednej z warszawskich placówek edukacyjnych, śpiewanego przez trzylatki, podczas uroczystości pasowania na przedszkolaka. Dzieci przebywają w placówkach kilka godzin dziennie. Ich starsi koledzy spędzają w szkołach większość dnia. Z tego względu placówka oświatowa staje się dla dzieci i młodzieży drugim domem. Młody człowiek nie tylko się tam uczy, zdobywa nowe doświadczenia, ale także przeżywa różne emocje, uczucia. Ponadto poddawany jest oddziaływaniom edukacyjnym i wychowawczym. Może się zdarzyć tak, że szkoła jest jedynym bezpiecznym miejscem dla dziecka czy młodego człowieka” (Kulczycka, Zabłocka-Żyłka, 2020).

Trzecia fala pandemii wymogła na rządzących decyzję o ograniczeniu funkcjonowania między innymi w placówkach przedszkolnych. Jest to nowe działanie, bowiem do tej pory nikt o takim rozwiązaniu nie chciał słyszeć. Przede wszystkim dlatego, że teraz opieką nad dziećmi zajmują się – w większości – pracujący rodzice, a problemem stała się również sama forma zajęć. Niewątpliwie zmienił się charakter pracy nauczyciela. Mniej jest kontaktu z przedszkolakami, ale za to zdecydowanie więcej pracy związanej z przygotowaniem zajęć, materiałów edukacyjnych i dostosowaniem ich do warunków nauki zdalnej. Nauczyciele spędzają na tym obecnie bardzo dużo czasu (Łyszczarz, Król-Komarnicka, Balicki, 2020). Kluczowe pytanie, przed którym stoją teraz nauczyciele, brzmi: Co jest w obecnej sytuacji najważniejsze? Od czego powinniśmy zacząć i jakie oddziaływania warunkują to, że wszystko, co robimy obecnie, będzie edukacyjnie wartościowe? (Pyżalski, 2020). Pracownicy przedszkolni korzystają z metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu, który ustalony został przez dyrekcję placówek. W praktyce polega to na łączeniu się z dziećmi przez kamerkę wideo, a niektóre dzieci są tej możliwości pozbawione. Dzień nauczania zdalnego w przedszkolu rozpoczyna się od przygotowań, a pierwszym zadaniem jest dostosowanie programu nauczania przedszkolnego do nowych warunków. To zadanie wymaga bezwzględnie kreatywności od wychowawców przedszkolnych. Należy podkreślić, iż każde z zaplanowanych zajęć, ćwiczeń ma za zadanie rozwijania czterech obszarów

nauczania: emocjonalnego, społecznego, fizycznego oraz poznawczego. Oczywiście w nauczaniu zdalnym, to zadanie wydaje się być utrudnione, chociaż wychowawcy wkładają dużo wysiłku i starają się, aby temu sprostać. Zdarza się nawet tak, że prowadzą często zajęcia popołudniami, a samo połączenie niejednokrotnie może trwać nawet ponad godzinę. Oczywiście należy też podkreślić, iż są oni w stałym kontakcie z rodzicami. Należy zaznaczyć, iż zdecydowanie trudniejsze zadanie mają nauczyciele przedszkolni w młodszych grupach, bowiem również tam, dzieci mają łączyć się z nimi przez Internet. Pomimo tego, iż przedszkole zapewnia przedszkolakom, jak również nauczycielom dostęp do aplikacji, dzięki którym jest możliwe realizowanie zajęć, to w praktyce wygląda to różnie. Oczywiście nauczanie zdalne jest również problematyczne dla dzieci, bowiem między innymi nie widzą się one ze swoimi rówieśnikami, jak też i trudniejsze jest samo realizowanie zadań edukacyjnych (<https://plus.gloswielkopolski.pl>).

Jak realizować zdalne nauczanie w przedszkolu – podstawa programowa

Zgodnie z *Rozporządzeniem MEN z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19* jednostki systemu oświaty, w tym również przedszkola, zostały zobligowane od 25 marca 2020 r. do realizacji podstawy programowej za pomocą technik, jak również metod nauczania na odległość. W związku z tym, zawieszenie zajęć wychowawczych i dydaktycznych w przedszkolach nie oznaczało, że dzieci przestają kontynuować proces wychowania i kształcenia. W tym czasie bowiem, dla wspierania rozwoju dzieci, należy realizować konkretne zadania zapisane w podstawie programowej. Zobowiązują one nauczyciela-wychowawcę do kontaktu z rodzicami, aby razem z nimi ustalić sposób i zakres realizowania działań edukacyjnych. W tym celu nauczyciele powinni zadbać o kontakt z rodzicami, wykorzystując np.: stronę internetową przedszkola/szkoły, komunikatory, profile przedszkoli, szkół, kontakt telefoniczny.

W zaistniałej sytuacji, podstawowym zadaniem nauczyciela przedszkola jest wspólne z rodzicami, jak również w porozumieniu z nimi, określenie najdogodniejszej formy wzajemnego kontaktu, która to pozwoli im na rozważne, ale zarazem odpowiedzialne zorganizowanie, w warunkach domowych, odpowiednich form wspierania rozwoju dzieci. Specyfika sytuacji sprawia, że podstawa programowa wychowania przedszkolnego powinna być realizowana – przy współpracy nauczyciela i rodziców – w warunkach edukacji w domu.

Należy podkreślić, iż czas, w którym dziecko nie chodzi do przedszkola, można wykorzystać w warunkach domowych na większe usamodzielnienie go, pod okiem i we wsparciu rodzica.

Sytuacja epidemiczna niejako obliguje ich do tego, aby zachęcać dzieci do utrzymania higieny osobistej, ze względów bezpieczeństwa, ale również do tego, aby zachować czystość i porządek w swoim pokoju. Pobyt w domu daje także możliwość częstych rozmów z dziećmi na różne tematy, a tym samym wzbogacania ich słownictwa. Ważne jest także znalezienie czasu na czytanie dzieciom, ale również z nimi. Należy też pamiętać, że podstawową formą aktywności dzieci w wieku przedszkolnym jest zabawa. Natomiast podejmowanie tych działań pozwoli na nabywanie przez dziecko doświadczeń w różnych obszarach rozwojowych.

Należy też wspomnieć o tym, że ważnym zadaniem nauczycieli przedszkola jest przekazywanie rodzicom informacji, za pośrednictwem strony internetowej przedszkola/szkoły lub innej formy komunikacji, dotyczących:

- propozycji wykonania prac plastycznych, projektów technicznych, zabaw badawczych lub eksperymentów;
- konkretnych propozycji aktywności dziecka, adekwatnych do realizowanego w przedszkolu programu;
- opracowanych propozycji twórczej aktywności dzieci;
- wskazywania zasobów internetowych, np. słuchowisk, audycji radiowych, informacji o programach telewizyjnych, a także programów i zabaw online. Materiały powinny być udostępniane w rozsądnej ilości i w odpowiednich odstępach czasowych (<https://edurada.pl/artykuly>).

Wady i zalety edukacji domowej

Skupiając uwagę na edukacji domowej najmłodszych, należy zwrócić uwagę, że jej najistotniejszą cechą jest indywidualny charakter. Otwiera się ona na indywidualność dziecka, jak również pozwala na niekonwencjonalne podejście rodzica-nauczyciela. Dzięki temu, cała uwaga skupiona zostaje na uczniu. Nie jest on już częścią przedszkolnego zbioru dzieci, ale wyjątkowym słuchaczem, który prezentuje – własne zainteresowania, pasje, spostrzeżenia, które w masowym podejściu często nie mogą dojść do głosu. W takiej sytuacji rodzic ma możliwość dostosowania ilości materiału, selekcji jego treści, wzbogacania go o dowolne źródła wiedzy, zgodnie z predyspozycjami swojego dziecka. To z kolei ma wpływ na kontrolę intelektualnego jego rozwoju. Program, który w szkole zostaje uśredniony, by zarówno najlepsi, jak i najślabi uczniowie radzili sobie z przyswajaniem materiałem, w nowej sytuacji podporządkowany

jest możliwością jednego ucznia. Dzięki temu rodzic może w prosty sposób zidentyfikować zagadnienia, które sprawiają dziecku trudność, by intensywniej nad nimi pracować i jednocześnie pogłębiać mocne strony jak i zainteresowania dziecka. Kolejną niezwykle ważną zaletą nauczania domowego jest niezależność od szkoły czy przedszkola organizacja czasu, bowiem rytmu życia rodzinnemu nie nadaje już placówka edukacyjna, a czas rozplanowują rodzice i dzieci, i dlatego właśnie upływa on zupełnie inaczej niż w tradycyjnym trybie. Z kolei wspólnie spędzany przez rodzinę czas, pomaga w rozwoju i zacieśnianiu więzi rodzinnych, w kontekście których, możliwość towarzyszenia dzieciom w ich poznawaniu świata, bez pośrednictwa instytucji, pełni nieocenioną rolę. Edukacja domowa daje rodzicom swobodę, nie tylko w organizacji czasu nauki, ale i w sposobie jego spędzania. Tradycyjnym metodom mogą towarzyszyć bowiem wycieczki do najróżniejszych miejsc, związanych z nauką czy kulturą, tematyczne spacery w plener, nawiązujące do aktualnie przyswajanych zagadnień, różnorodne manualne gry i zabawy, czy interaktywne materiały multimedialne. Zatem lekcje mogą odbywać się w zasadzie wszędzie. W parku (dzieci poznają rośliny i zwierzęta, owady), na placu zabaw (prawa fizyki), w ogrodzie (warzywa i owoce), po drodze do sklepu (znaki drogowe, zasady ruchu drogowego). To wszystko sprzyja swobodnemu rozwojowi i zaspokajaniu naturalnej chęci poznawania u dziecka, wzmocni otwartość na wiedzę i ułatwi nabycie zupełnie nowych umiejętności. Oczywiście można też organizować dodatkowe zajęcia, między innymi sportowe, muzyczne, językowe i inne, na które z pewnością dziecko będzie miało więcej czasu i zapasów energii. Ponadto również dostosować program nauczania do dziecka, które uczy się w swoim indywidualnym tempie i nie musi dostosować się do grupy.

Ponadto edukacja w domu daje rodzicom możliwość większej kontroli otoczenia, w jakim przebywa dziecko, doboru rówieśników, z którymi będzie spędzać czas. Może to być zaletą, ale w pewnych sytuacjach może okazać się słabą stroną – choć często tylko pozornie. Rodzice, którzy myślą o edukacji domowej zadają sobie pytania: Czy ich dzieciom nie będzie brakowało kontaktu z rówieśnikami? Gdzie poznają swoich kolegów? Jak zapewnić im wartościowe kontakty z innymi dziećmi? Wątpliwości, z którymi mogą spotkać się początkujący rodzice-nauczyciele, dotyczą także ich możliwości czasowych i zdolności pedagogicznych. Należy pamiętać, że to właśnie rodzice są pierwszymi naturalnymi nauczycielami dziecka i jako troskliwi obserwatorzy, którzy najlepiej znają jego możliwości i potrzeby, posiadają równie naturalne predyspozycje do podjęcia tego zadania. Niewątpliwie najwięcej pracy czeka rodziców w początkowym etapie nauczania, kiedy dzieci uczą się czytać, pisać, liczyć. Ponadto w nauczaniu mogą brać udział wszyscy członkowie rodziny – rodzice, dziadkowie, starsze rodzeństwo, przez co żadna z osób nie zostanie przeciążona

obowiązkami. W takiej sytuacji rodzice mogą z powodzeniem znaleźć czas na pracę i realizację własnych pasji, gdy już wypracują najlepsze metody pracy z dzieckiem i włączą je w codzienny grafik. Jednakże bywa i tak, że rodzice zostają sami z dziećmi na pół dnia, kiedy wcześniej ich wychowaniem zajmowała się placówka wychowawcza. Ponadto zimą jest ograniczony kontakt z dziećmi na placach zabaw, dlatego należy włożyć dużo starań, aby organizować spotkania z nimi. Zatem dobrych i słabych stron edukacji domowej jest tak wiele, jak wiele potrafią ich zidentyfikować rodzice. To, co dla jednych będzie nieocenioną zaletą takiego rozwiązania, drudzy mogą uznać za trudność i wadę, ponieważ każda rodzina jest inna, wyjątkowa (<https://domowa.edu.pl>). Nauka w domu to możliwość realizowania rodzinnych projektów oraz słowna informacja zwrotna skierowana do dziecka, budująca świadomość jego własnych postępów, zasobów i potrzeb rozwojowych. Dziecko najlepiej rozwija się, kiedy uczestniczy w procesie nadawania znaczeń czynnościom i działaniom, które wykonuje. Wynika to z naturalnej potrzeby działania. Nauka dziecka w domu to stwarzanie warunków do jego aktywizacji we wszystkich obszarach rozwoju, a nie powtarzające się wypełnianie schematycznych zadań. W obecnej sytuacji nauka w domu jest koniecznością. Trzeba jednak pamiętać, że ten szczególnie czas powinien być przeznaczony nie tylko na zdobywanie wiedzy, ale także na rozwijanie innych form aktywności dziecka, w tym na aktywność fizyczną, odpoczynek i wzmacnianie relacji rodzinnych oraz pobudzanie zainteresowań (<https://www.gov.pl/web/>).

Problematyka badawcza

Sprawozdanie z analizy ankiety, przeprowadzonej wśród rodziców w lipcu 2020 roku w jednym z przedszkoli na terenie miasta Łańcuta.

Materiał badawczy

Cele ankiety:

1. Poznanie opinii rodziców na temat nauczania zdalnego, odbywającego się w związku z zamknięciem placówki z powodu epidemii.
2. Uzyskanie informacji na temat problemów, jakie rodzice napotkali podczas realizowania zadań w trakcie zdalnego nauczania.

Charakterystyka środowiska badawczego i sposób przeprowadzenia badań

Badania przeprowadzono w jednym z przedszkoli na terenie miasta Łańcuta. Ankieta zawierała 11 pytań. W pytaniach rodzice mieli możliwość wyrażenia opinii na temat zdalnego nauczania oraz przekazania informacji o problemach,

jakie pojawiały się w trakcie nauczania zdalnego. Ankietowanie rodziców przeprowadzono w miesiącu lipcu 2020 roku, w czasie kiedy część dzieci wróciła do przedszkola w trybie stacjonarnym zgodnie z wytycznymi – Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Edukacji i Głównego Inspektora Sanitarnego (Podstawa prawna – Przedszkole Miejskie Łańcut).

Liczba rozdanych i wysłanych pocztą elektroniczną ankiet – 90

Liczba wypełnionych i odesłanych pocztą elektroniczną ankiet – 70

Analiza i interpretacja wyników badań

Pytanie 1

Czy Państwa dziecko brało chętnie udział w nauczaniu zdalnym?

Odpowiedzi:

Tak – 25

Nie – 15

Inne

- początkowo tak – 9

- czasem tak, a czasem nie – 11

- brak stałego dostępu do laptopa – 10

Pytanie 2

Czy Państwa dziecko systematycznie podejmowało naukę zdalną?

Odpowiedzi:

Tak – 20

Nie – 50

Jeśli „Nie”, proszę podać tego powód:

- Brak czasu rodziców spowodowany pracą – 12

- Brak zainteresowania dziecka tematyką – 10

- Brak czasu spowodowany zdalną nauką starszego rodzeństwa – 15

- Wykonywanie wszystkich ćwiczeń w pojedynkę było zbyt mało atrakcyjne, niekiedy niemożliwe – 5

- Dziecko nie wykazywało większego zainteresowania – 8

Pytanie 3

Czy mieli Państwo możliwość wydruku publikowanych materiałów, szablonów, kolorowanek?

Odpowiedzi:

Tak – 36

Nie – 35 – (przeważającym powodem jest brak drukarki w domu)

Pytanie 4

Czy mieli Państwo trudności/problemy związane z nauczaniem zdalnym?

Odpowiedzi:

Tak – 50

Nie – 20

Pytanie 5

Jeśli „Tak”, to proszę je wymienić:

Odpowiedzi:

Powody: trudności związanych z nauczaniem zdalnym:

- Brak chęci u dziecka – 8
- Brak umiejętności (kompetencji) rodziców w przekazywaniu wiadomości – 5
- Brak kontaktów rówieśniczych – 5
- Zbyt wiele zadań – 6
- Pracujący rodzice – 6
- Poświęcanie uwagi starszym dzieciom – 8
- Ciężko było zmobilizować dziecko do wykonania określonych czynności, w sytuacji, gdy nie mogłam poświęcić mu całej swojej uwagi – 4
- Brak czasu spowodowany pracą zawodową (również online) – 5
- Ogólna dezorientacja – 3

Pytanie 6

Jaką formę nauki zdalnej dziecko lubi najbardziej? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

Odpowiedzi:

- słuchanie opowiadań, wierszy i rozmowy na ich temat – 12
- zabawy logopedyczne – 10
- oglądanie filmów edukacyjnych – 18
- zabawy ruchowe i gimnastykę – 22
- doświadczenia i eksperymenty – 20
- zajęcia plastyczne – 17
- zadania matematyczne – 15
- słuchanie i nauka utworów muzycznych – 14

Pytanie 7

Ile czasu w ciągu dnia dziecko poświęcało na realizację propozycji zdalnych? (proszę określić czas np. 1 h, 2 h...)

Odpowiedzi:

- 1 h – 30
- 1-3 h – 30
- 4 h w tyg. – 5
- 0,5 h – 5

Pytanie 8

Czy dokumentują Państwo pracę dziecka w domu?

Odpowiedzi:

- Tak – 30
- Nie – 18
- Jeśli „Nie”, to dlaczego?

Pytanie 9

Jeśli „Tak”, to w jaki sposób?

Odpowiedzi:

Zdjęcia – 38

Teczka z rysunkami – 22

Zeszyty ze szlaczkami, literkami, zadaniami matematycznymi, zeszyty ćwiczeń – 10

Pytanie 10

*Czy był kontakt z nauczycielem podczas nauczania zdalnego?*Odpowiedzi:

Tak – 57

Nie – 13

Jeśli „Nie”, to dlaczego?

- Nie było takiej konieczności.

Pytanie 11

*Jaka forma kontaktu z nauczycielem Państwu najbardziej odpowiada:*Odpowiedzi:

- kontakt telefoniczny – 15

- kontakt mailowy – 50

Inne: komunikatory typu Messenger – 5

Wnioski

Ankietę wypełniło 70 rodziców. Na pierwsze pytanie, ponad połowa z nich odpowiedziała twierdząco, również połowa dzieci chętnie uczestniczyła w zajęciach i połowa nie. Na 3. pytanie również odpowiedzi rodziców podzieliły się w połowie, a głównym problemem okazał się brak drukarki, co za tym idzie – większość rodziców na pytanie o trudności związane z nauczaniem zdalnym odpowiedziała, iż miała problemy. Były to również brak chęci u dziecka, brak umiejętności (kompetencji) rodziców w przekazywaniu wiadomości, zbyt wiele zadań, poświęcanie uwagi starszym dzieciom. Ciężko było zmobilizować dziecko do wykonania określonych czynności w sytuacji, gdy rodzice nie mogli poświęcić mu całej swojej uwagi, brak czasu spowodowany pracą zawodową (również online), ogólna dezorientacja, brak kontaktów rówieśniczych. Z kolejnego pytania wynika, iż z propozycji nauczycieli, dzieci najchętniej wybierały i wykonywały zabawy ruchowe, eksperymenty, zajęcia plastyczne, filmy edukacyjne oraz słuchały opowiadań, wierszy. Powyższe zainteresowania można zauważyć przy zabawach i ćwiczeniach logopedycznych, co może wynikać z braku wiedzy i umiejętności rodziców do prowadzenia takich zajęć. Ponadto większość dzieci poświęcało około godzinę dziennie na wykonywanie proponowanych zajęć i zadań, były również takie, które tego czasu poświęcały więcej, albo mniej. Zdecydowana większość rodziców dokumentowała

prace dzieci, poprzez zbieranie prac do teczki oraz robienie zdjęć. Również większość rodziców kontaktowała się z nauczycielami podczas nauczania zdalnego. Z zaznaczonych odpowiedzi wynika również, że rodzice bardziej preferują kontakt mailowy, natomiast telefoniczny wskazują do przekazywania ważnych spraw bieżących.

Podsumowanie

Przedszkolaki, które zostają w domu pod opieką rodziców, w wyniku przejścia na nauczanie zdalne wymagają pomocy w realizowaniu programu. Nie powinny one spędzać całego dnia przed komputerem, co w wielu przypadkach jest obciążeniem dla rodziców. Zatem w pierwszych miesiącach pandemii, decydowali się oni na opiekę nad dzieckiem oraz starali się poświęcić im jak najwięcej czasu. Natomiast zadaniem nauczycieli przedszkola stało się przekazywanie rodzicom informacji, za pośrednictwem strony internetowej, wiadomości e-mail, czy dedykowanych komunikatorów. Nauczyciele przedszkola powinni zachęcać rodziców i przesyłać propozycje wykonania prac plastycznych, projektów technicznych, zabaw badawczych czy eksperymentów. Wiele przedszkoli już w pierwszej fazie pandemii proponowało naukę przez piosenki czy filmy edukacyjne. Najważniejsze w nauczaniu zdalnym przedszkoli jest więc współpraca między nauczycielami a rodzicami. Należy zaznaczyć również, iż obecny czas jest czasem próby, który być może zaprocentuje w przyszłości bliższym kontaktem dziecka z rodzicami, ale również rodzica z nauczycielem. Warto więc dołożyć wszelkich starań, aby ten czas nie był czasem straconym.

A więc jak powinna wyglądać zdalna edukacja? Tego do końca nie wie nikt! W tym co robimy, musimy zastanowić się nad możliwie najlepszym celem naszego działania w odniesieniu do warunków, w jakich znalazło się dziecko (<https://panimonia.pl>). Nic nie zastąpi nauki w murach budynków przedszkolnych i bezpośrednich relacji z nauczycielami i rówieśnikami, a kształcenie zdalne pokazało też, że edukacja przedszkolna wymaga od nauczycieli czasem nawet większych umiejętności metodycznych, niż od nauczycieli starszych dzieci i młodzieży (<https://niezalezna.pl/>). W sytuacji, w której się znaleźliśmy w czasie nauki zdalnej, w izolacji społecznej, zastanawiamy się, jakie działania podejmować, aby dbać o wszechstronny rozwój dziecka? Okazuje się, że wyobraźnia i kreatywność są narzędziami dla współczesnej edukacji bezcennymi. Zdalne nauczanie to dyscyplina, której wszyscy dopiero się uczymy (prawie nikt z nas nie uczył się dotychczas wyłącznie zdalnie). Podobnie jest z organizacją zdalnego nauczania – nie mamy w tym zakresie doświadczeń, ani sprawdzonych rozwiązań. Przyznajmy to przed sobą, bądźmy dla siebie

wyrozumieli, dajmy sobie przyzwolenie na popełnianie błędów i poprawianie ich (Tomczyk, 2020).

References

- Kulczycka, S., Zabłocka-Żytka, L. (2020). *Dziecko w sytuacji kryzysowej. Wspierająca rola pracowników oświaty*. Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Łyszczarz, M., Król-Komarnicka, K., Balicki, A. (2020). Funkcjonowanie zamkniętych przedszkoli. *Przedszkole – magazyn dla przedszkoli publicznych i niepublicznych*, 4.
- Ministerstwo Edukacji Narodowej. (2020). *Kształcenie na odległość – edukacja wczesnoszkolna (klasy I–III szkoły podstawowej). Praktyczny poradnik dla rodziców i nauczycieli*. <https://www.gov.pl/attachment/590ec902-9e2c-4f61-9a06-f8df9a7acc47>
- Podstawa prawna*. (2020). Przedszkole Miejskie w Łąncucie (dostęp: 13.05.2021).
- Pyżalski, J. (2020). Co jest obecnie ważne, a co mniej w działaniach szkół i nauczycieli? W: J. Pyżalski (red.), *Edukacja w czasach pandemii wirusa COVID-19. Z dystansem o tym, co robimy obecnie jako nauczyciele* (ss. 25–27). Wydawnictwo EduAkcja.
- Tomczyk, Ł. (2020). Czego możemy nauczyć się od tych, którzy prowadzą zdalną edukację od dawna? W: J. Pyżalski (red.), *Edukacja w czasach pandemii wirusa COVID-19. Z dystansem o tym, co robimy obecnie jako nauczyciele* (ss. 93–97). Wydawnictwo EduAkcja.
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. – o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2008 r. nr 234 poz. 1570).
- Ustawa z dnia 28 sierpnia 2009 r. – w sprawie zakresu i organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz. U. z 2009 r. nr 139 poz. 1133).
- Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. – o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374).
- Ustawa z dnia 29 kwietnia 2020 r. – w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 780).
- Wytyczne Ministerstwa Zdrowia dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego.
- Wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 4 maja 2020 r. dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole podstawowej i innych form wychowania przedszkolnego oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, wydane na podstawie art. 8 a ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. – o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 59, oraz z 2020 r. poz. 322, 374 i 567).

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/ksztalcenie-na-odleglosc-wklasach-i-iii-szkoly-podstawowej--poradnik-men> (dostęp: 14.05.2021).

<https://plus.gloswielkopolski.pl/przedszkola-przeszly-na-nauczanie-zdalne-nauczyciele-lacza-sie-z-trzylatkami-mowia-ze-to-absurd/ar/c1-15517971> (dostęp: 02.05.2021).

<https://edurada.pl/artykuly/jak-realizowac-zdalne-nauczanie-w-przedszkolu/> (dostęp: 07.05.2021).

<https://domowa.edu.pl/wady-i-zalety-edukacji-domowej/> (dostęp: 09.05.2021).

<https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/ksztalcenie-na-odleglosc-w-klasach-i-iii-szkoly-podstawowej--poradnik-men> (dostęp: 13.05.2021).

<https://panimonia.pl/2020/04/16/edukacja-zdalna-w-przedszkolu/> (dostęp: 13.05.2021).

<https://niezalezna.pl/341200-edukacja-zdalna-w-przedszkolu-pod-lupa> (dostęp: 13.05.2021).